

Початок кризового періоду в економіці України породив хвилю масового оскарження позичальниками та поручителями банків укладених раніше договорів, виконувати які стало їм не під силу.

Виходячи з практичного досвіду, можна відзначити основну причину виникнення конфліктів між учасниками банківських правовідносин: форс-мажори в бізнесі позичальників.

Дуже широкого розповсюдження набули спори, що стосуються оспорювання договору поручительства, укладених одним з подружжя, у зв'язку з відсутністю письмової згоди другого з подружжя на їх укладення. Тривалий час цим способом успішно користувалися недобросовісні поручителі, ухиляючись таким чином від відповідальності внаслідок визнання договорів поруки недійсними.

Так, наприклад у липні 2008 року між Позичальником та Банком був укладений кредитний договір. Згідно за кредитним договором Банк надав Позичальнику кредит в сумі 99 420,00 дол. США. Для забезпечення повного та своєчасного виконання боргових зобов'язань перед Банком, додатково було укладено договір фінансової поруки. Згідно чинним законодавством України передбачено, що у разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого порукою, боржник і поручитель відповідають перед кредитором як солідарні боржники. Поручитель відповідає перед кредитором у тому ж обсязі, що і боржник, включаючи сплату основного боргу, процентів, неустойки, відшкодування збитків, якщо інше не встановлено договором поруки.

У зв'язку з невиконанням Позичальником та Поручителем зобов'язань за кредитним договором Банком було подано виконавчий документ про примусове стягнення з Позичальника та Поручителя суми боргу до відділу державної виконавчої служби.

В свою чергу, Позичальник звернувся до суду з позовом до Банку про визнання договору поруки недійсним та його розірвання. Оскільки позичальник на укладення зазначеного вище договору поруки своєї згоди не надавав та посилався на положення ст.65 СК України, а також на порушення прав його неповнолітніх дітей при укладенні договору поруки, просить визнати недійсним зазначений вище договір поруки з моменту його укладення.

Суд, розглянувши у відкритому судовому засіданні цивільну справу за позовом Позичальника до Банку про визнання договору поруки недійсним та його розірвання, дослідивши обставини справи та враховуючи те, що Верховний Суд України чітко вказав, що правила статті 65 СК, що стосуються необхідності письмової згоди другого з подружжя на укладення договорів, які потребують нотаріального посвідчення та / або державної реєстрації поширюються виключно на договори щодо розпорядження спільним майном подружжя. Договір поруки не є договором розпорядження майном і не створює обов'язків для будь-яких інших осіб, крім самого поручителя, тому норми статті 65 СК до нього не застосовуються.

Враховуючи вищевикладене, Судом було прийнято вирішено по даній справі на користь АТ «ОТП Банк».

Станом на сьогоднішній день по вищевказаному Позичальнику та Поручителю відділом державної виконавчої служби відкрито виконавче провадження по примусовому виконанню рішення суду та оголошено розшук предмета застави.

РІШЕННЯ іменем України

24.01.2012 року Голосіївський районний суд м. Києва у складі:
головуючого судді
при секретарі
розглянувши у відкритому судовому засіданні в приміщенні суду в м. Києві
цивільну справу за позовом до Публічного
акціонерного товариства «ОТП Банк», треті особи – відділ Державної
виконавчої служби Бориспільського міськрайонного управління юстиції
Київської області, орган опіки і піклування виконавчого комітету
Любарецької сільської ради Бориспільського району Київської області,
про визнання недійсним договору поруки, -

В С Т А Н О В И В:

у жовтні 2011 року звернувся до суду з позовом до ПАТ
«ОТП Банк», треті особи – ВДВС Бориспільського міськрайонного
управління юстиції Київської області, орган опіки і піклування виконавчого
комітету Любарецької сільської ради Бориспільського району Київської
області, про визнання договору поруки недійсним та його
розірвання.

В обґрунтування своїх позовних вимог зазначив, що 29.07.2008 його
дружина – 3-я особа у справі уклала із ЗАТ «ОТП Банк»,
 правонаступником якого є відповідач, договір поруки №
, за умовами якого зобов'язалася відповідати за повне та
своєчасне виконання ним, його боргових зобов'язань перед
банком за укладеним кредитним договором.

Оскільки він на укладання зазначеного вище договору поруки своєї
згоди не надавав, уточнивши в подальшому позовні вимоги та посиляючись
на положення ст. 65 СК України, а також на порушення прав його
неповнолітніх дітей при укладанні договору поруки, просить визнати
недійсними зазначений вище договір поруки з моменту його укладання.

В судовому засіданні представник позивача позовні вимоги підтримав,
просив позов задовольнити.

Представник відповідача проти позову заперечила, посиляючись на
надані письмові заперечення, просила застосувати строк позовної давності.

Треті особи – ВДВС Бориспільського міськрайонного управління
юстиції Київської області та в судове засідання не з'явилися,
про дату, час та місце розгляду справи повідомлялися.

Орган опіки і піклування виконавчого комітету Любарецької сільської
ради Бориспільського району Київської області надіслав до суду клопотання
про розгляд справи за відсутності його представника.

Заслухавши пояснення осіб, які беруть участь у справі, та дослідивши матеріали справи, суд вважає, що позовні вимоги задоволенню не підлягають, виходячи з наступного.

В судовому засіданні встановлено, що 29.07.2008 між та ЗАТ «ОТП Банк», правонаступником якого є відповідач – ПАТ «ОТП Банк», було укладено кредитний договір № за умовами якого банк надав йому кредит в розмірі доларів США зі сплатою відсотків за користування кредитом в розмірі 6,4%+FIDR та з кінцевим терміном повернення кредиту 29.07.2015.

В забезпечення виконання зобов'язань за вказаним вище кредитним договором, між відповідачем і 29.07.2008 було укладено договір поруки № . Відповідно до умов зазначеного договору поруки, зобов'язалася відповідати перед відповідачем в повному обсязі за своєчасне та повне виконання зобов'язання за кредитним договором.

Матеріалами справи встановлено, що та (дівооче прізвище –) 09.09.1989 уклали шлюб у Любарецькій сільській раді Бориспільського району Київської області, про що зроблено відповідний актовий запис № 16 (а.с.9).

Від шлюбу мають дітей 31.01.1996 р.н., та

, 25.12.2005 р.н.

Частиною 3 статті 215 ЦК України передбачено, що якщо недійсність правочину прямо не встановлена законом, але одна із сторін або інша заінтересована особа заперечує його дійсність на підставах, встановлених законом, такий правочин може бути визнаний судом недійсним.

Обґрунтовуючи свої вимоги, позивач послався на відсутність його згоди на укладення договору поруки між відповідачем та 3-ю особою обов'язковість якої передбачена ст. 65 СК України, оскільки вказаний договір виходить за межі дрібнопобутових договорів, а тому на його укладення необхідна була його згода.

Відповідно до ст. 553 ЦК України, поручитель поручається перед кредитором боржника за виконання ним свого обов'язку. Поручитель відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником.

Таким чином, порука є способом забезпечення виконання зобов'язання, а не правочином щодо розпорядження майном, належним поручителю; договір поруки не створює обов'язків для будь-яких інших осіб, крім сторін за договором, а відтак до даних правовідносин норми ст. 65 СК України не застосовуються.

Отже, договір поруки не є договором на розпорядження належним подружжю майном, а тому обов'язкової згоди іншого з подружжя на укладення такого договору законом не передбачено.

За вказаних вище обставин також є необґрунтованими посилання позивача у позові на те, що укладання договору поруки порушило права його дітей.

Таким чином, під час розгляду справи не встановлено підстав для визнання договору поруки недійсним.

Крім того, відповідно до ст. 257 ЦК України загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки.

Враховуючи кризову ситуацію, що доволі суттєво відбивається негативом на економіці країни, стає очевидним накопичення фінансового боргу різних суб'єктів господарювання перед банками та неповернення отриманих кредитних ресурсів. З метою уникнення погашення кредиторської заборгованості перед банками позичальники-боржники можуть використовувати різноманітні правові заходи. Наслідком зазначених подій стали численні і тривалі судові процеси, які заподіяли значних збитків, як для банків, так і для позичальників.

Дуже поширеними на даний час є суперечки про правомірність видачі Банками кредитів в іноземній валюті без отримання окремої індивідуальної ліцензії.

Як приклад можна розглянути таку ситуацію з практики. У вересні 2007 року між Позичальником та Банком було укладено договір про надання кредиту на придбання автомобіля в розмірі 29 406 дол. США. За кредитним договором Банк надав грошові кошти (кредит) Позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник, ознайомившись з умовами договору зобов'язався повернути кредит та сплатити проценти.

У квітні 2011 року Позичальник звернувся до Суду з позовом про визнання кредитного договору недійсним, обґрунтовуючи свої вимоги тим, що Банк не мав права надавати кредит в іноземній валюті. Проте відповідно до Цивільного кодексу України сторони можуть визначити грошовий еквівалент зобов'язання в іноземній валюті.

Враховуючи дану обставину також необхідно звернути увагу і на те, що Позичальник підписуючи кредитний договір, висловлює свою згоду на виконання усіх умов кредитного договору. Тобто з впевненістю можна сказати, що позичальник погодився саме з визначенням валюти кредиту в іноземній валюті.

Законодавством передбачено, що уповноважені банки на підставі банківської ліцензії та письмового дозволу на здійснення операцій з валютними цінностями мають право здійснювати операції з надання кредитів в іноземній валюті без отримання індивідуальної ліцензії.

Враховуючи вищевикладене, Суд вирішив позов Позичальника до Банку про визнання недійсним кредитного договору залишити без задоволення. Це не поодинокі випадки звернення Позичальників до суду про визнання кредитного договору недійсним з підстав видачі кредитів в іноземній валюті.

Аналізуючи дану ситуацію можна зробити висновок, що позичальники-боржники використовуючи різні правові заходи сподіваються затягнути процес та уникнути погашення заборгованості.